

Hospitalizace bez souhlasu pacienta

Hospitalizace bez souhlasu pacienta je možná pouze v několika závažných případech, a to:

1. vylučuje-li jeho stav podání souhlasu (bezvědomí, intoxikace...);
2. nařízena soudem;
3. ohrožuje-li bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí a jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky, pokud hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak;
4. onemocnění, u kterých je zvláštním předpisem nařízeno léčení.

Hospitalizaci bez souhlasu pacienta nebo odvolání souhlasu k ní je nutné do 24 hodin nahlásit příslušnému soudu, ten zahájí detenční řízení (*soudní přezkum zákonnosti hospitalizace bez souhlasu*), ve kterém ustanoví zadrženému opatrovníka, vyslechne nemocného i lékaře a do 7 dnů rozhodne, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů. Je-li předpokládána doba hospitalizace delší než 3 měsíce, je nutno vypracovat znalecký posudek a na jeho základě soud rozhodne, zda je přípustné další držení nemocného v ústavu. Toto rozhodnutí má platnost po dobu jednoho roku.

Práva pacienta

Pacient hospitalizovaný bez souhlasu má právo^[1]:

- na podrobné vysvětlení bez odkladu,
- mít zástupce, důvěrníka nebo podpůrce, který bude také informován a se kterým se bude moci o samotě bavit,
- nechat vše přezkoumat nezávislým lékařem.

Ochranné léčení (ústavní nebo ambulantní)

- Psychiatrické,
- protialkoholní a protidrogové,
- sexuologické.

Ochranné léčení ukládá soud na základě vyjádření znalců v případech trestných činů pachatelů se zmenšenou přičetností nebo nepřičetných, jejichž pobyt na svobodě je nebezpečný pro společnost a rovněž u alkoholiků a jiných toxikomanů, kteří se v souvislosti se svou náchylností dopouštějí trestných činů. U **mladistvého** může být upuštěno od potrestání a být nahrazeno **ochrannou výchovou**. O propuštění rozhoduje soud na návrh ošetřujícího lékaře.

Omezovací prostředky

Možnosti omezovacích prostředků jsou taxativně vymezené - v Zákoně o zdravotních službách je uveden jejich kompletní seznam, včetně podmínek jejich použití.^[2] Používají se výhradně z indikace lékaře a během jejich použití musí být pacient trvale monitorován. Při použití omezovacích prostředků (vyjma úchopu) je nutné informovat soud a zahájit detenční řízení, pokud pacient do 24 hodin neudělí zpětně souhlas.^[3]

Seznam omezovacích prostředků:

- úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem,
- omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty,
- umístění pacienta v síťovém lůžku; to neplatí v případě poskytování záchranné služby,
- umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu,
- ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta,
- psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně,
- kombinaci prostředků.

Použití:

- v situaci bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob,
- můžeme je používat pouze pokud výše uvedené důvody trvají,
- vždy se musíme poprvé pokusit o mírnější postup.

Náležitosti oznamování

Oznamování se provádí při hospitalizaci pacienta bez souhlasu, při hospitalizaci pacienta po odvolání souhlasu s hospitalizací a při použití omezovacích prostředků^[3]. Musí se tak provést do 24 hodin a zahájí se tím tzv. **detenční řízení** (*soudní přezkum zákonnosti hospitalizace bez souhlasu*)^[4].

Odkazy

Související články

- Informovaný souhlas pacienta

Reference

1. Česká republika. Občanský zákoník. 2012. 89/2012 Sb., §§ 104–110. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>.
2. Česká republika. Zákon o zdravotních službách. 2011. 372/2011 Sb., § 36. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>>.
3. TĚŠINOVÁ, Jolana. *Základní principy a terminologie v medicínském právu* [přednáška k předmětu Veřejné zdravotnictví a medicínské právo, obor Všeobecné lékařství, 1. lékařská fakulta Univerzita Karlova v Praze]. Praha. 3.3.2014.
4. Česká republika. Zákon o zvláštních řízeních soudních. 2013. 292/2013 Sb., § 66. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>>.

Použitá literatura

- Langenbeck`s medical web page (<http://www.freewebs.com/langenbeck/ostatn.htm>)

Doporučená literatura

- Zvolský P.: Obecná psychiatrie, 1997;
- Zvolský P.: Speciální psychiatrie, 1994;
- Raboch J., Zvolský P. a kol.: Psychiatrie Galén 2001;
- Horáček J. a kol.: Psychotické stavy v klinické praxi, Acad.Med. Prag. 2003;
- Raboch J., Pavlovský P. et al. Klinická psychiatrie v denní praxi, Galén Praha, 2008.